

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

Указ о проглашењу Закона о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција

Проглашава се Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Осмој седници Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 19. априла 2004. године.

ПР број 16

У Београду, 20. априла 2004. године

В.д. председника Републике,
Предраг Марковић, с.р.

Закон о спречавању сукоба интереса при вршењу јавних функција

*Закон је објављен у "Службеном гласнику РС",
бр. 43/2004 од 20.4.2004. године.*

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Појам сукоба интереса

Члан 1.

Функционер је дужан да јавну функцију врши тако да јавни интерес не подреди приватном, нити међу њима изазове сукоб.

Сукоб јавног и приватног интереса постоји кад функционер има приватни интерес који утиче или може утицати на вршење његове јавне функције.

Јавне функције и функционери на које се примењује овај закон

Члан 2.

Као јавна функција, према овом закону, сматра се функција коју лице - функционер, врши на основу избора, постављења и именовања у органе Републике Србије, аутономне покрајине, општине, града и града Београда и у органе јавних предузећа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, општина, град и град Београд.

Сукоб интереса при вршењу функција судија Уставног суда, судија, судија за прекршаје, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца уређује се посебним законима.

Посебним законима уређује се и сукоб интереса функционера именованих у органе установа и других организација чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, општина, град и град Београд.

+ **Правна мишљења**

Одбор за решавање о сукобу интереса

Члан 3.

За спровођење овог закона оснива се Републички одбор за решавање о сукобу интереса (у даљем тексту: Републички одбор).

Републички одбор је самосталан и независан орган, а средства за његов рад обезбеђују се у буџету Републике Србије.

II. ПОЛОЖАЈ ФУНКЦИОНЕРА

Основна правила о вршењу јавне функције

Члан 4.

Функционер је дужан да се повинује прописима који уређују његова права и обавезе и да ствара и одржава поверење грађана у савесно и одговорно вршење јавне функције.

Функционер не сме бити ни у каквом односу зависности према лицима која би могла утицати на његову непристрасност у обављању јавне функције, нити користити јавну функцију за стицање било какве користи или погодности за себе или повезано лице.

Повезаним лицем, према овом закону, сматра се брачни или ванбрачни друг функционера, крвни сродник функционера у правој линији, у побочној линији закључно са другим степеном сродства, усвоилац и усвојеник, тазбински сродник закључно са првим степеном сродства и свако друго правно или физичко лице које се према другим основама и околностима, може оправдано сматрати интересно повезаним с функционером.

Вршење других јавних функција и других послова

Члан 5.

Функционер може прихватити другу јавну функцију само уз сагласност органа који га је изабрао, поставио или именовао на јавну функцију, ако се то не противи забранама из овог или другог закона.

Функционер не сме вршити послове саветовања правних и физичких лица. Изузетак су народни посланици, посланици и одборници.

Функционер може да се бави научном, наставном и културном делатношћу и да стиче приходе од ауторских, патентних и сличних права интелектуалне својине.

Радње које су забрањене функционеру

Члан 6.

Функционеру је забрањено да јавну функцију користи да би утицањем на одлуку законодавне, извршне или судске власти остварио корист себи или другом, стекао неко право или погодност, закључио правни пасео или на било који начин интересно погодовао себи или другом.

Функционеру је забрањено и да:

- 1) стекне ново или оствари постојеће право за себе или другог, ако тиме крши једнакост грађана пред законом,
- 2) злоупотреби посебна права која му припадају ради вршења јавне функције,
- 3) прими, тражи или прихвати неку вредност или услугу ради гласања о било чему или ради утицања на одлуку неког органа, тела или појединца,
- 4) обећа запослење или неко друго право у замену за поклон, обећање поклона или неку другу корист или погодност,
- 5) утиче на добијање послова или јавних набавки,
- 6) прими накнаду од стране државе или међународне организације, изузев накнаде путних и других трошкова везаних за учешће на међународним скуповима сходно одлуци надлежног органа,
- 7) користи, ради стицања своје или туђе користи или наношења штете другом, знања и обавештења до којих је дошао у вршењу јавне функције ако она нису доступна јавности,
- 8) ограничава, ради стицања своје или туђе користи или наношења штете другом, приступ јавности знањима и обавештењима која су од јавног значаја а нису законом, другим прописом или одлуком надлежног органа донесеном на основу закона проглашени државном, војном или службеном тајном.
- 9) неоправдано или недозвољено прави разлику или неједнако поступа према лицу или групи с обзиром на њихово лично или стечено својство, укључујући али се не ограничавајући на политичку припадност.

Саопштење о постојању сукоба интереса

Члан 7.

Ако орган или тело расправља и одлучује у ствари у којој функционер или повезано лице има приватни интерес, функционер је дужан да постојање приватног интереса саопшти пре свог учешћа у расправи, а најкасније пре почетка одлучивања. Од те дужности изузети су само народни посланици, посланици и одборници.

Орган или тело на чијој седници је функционер саопштио постојање интереса, дужан је да саопштење констатује и унесе у записник.

Тиме се не дира у правила о изузећу функционера прописана законом који уређује општи управни поступак.

Управљачка права у привредним субјектима

Члан 8.

Функционер је дужан да у року од 30 дана од избора, постављења или именовања, пренесе своја управљачка права у привредном субјекту на правно или физичко лице, које није повезано лице, да их оно, у своје име и за рачун функционера, врши до престанка јавне функције.

У року од пет дана од преноса управљачких права, функционер је дужан да надлежном одбору достави податке о лицу на које је пренео управљачка права и доказе о преносу управљачких права. Лице на које је функционер пренео управљачка права постаје повезано лице.

Функционер не сме лицу на које је пренео управљачка права давати обавештења, упутства и налоге, нити може на било који други начин преко њега утицати на вршење права и обавеза у привредном субјекту. Функционер има право да се обавештава о стању привредног субјекта.

Вршење функција у јавним предузећима, установама, и осталим привредним субјектима

Члан 9.

Функционер не сме бити директор, заменик или помоћник директора, члан управног или надзорног одбора јавног предузећа, установе, предузећа или било ког другог правног лица са учешћем државног капитала, осим када је то прописано законом или другим посебним прописом.

У осталим привредним субјектима функционер не сме бити члан управног или надзорног одбора нити директор, заменик и помоћник директора.

Функционер може бити члан управног или надзорног одбора научних, хуманитарних и сличних удружења, али без права на накнаду или примање поклона, изузев накнаде путних и других трошкова.

Посебне одредбе о народним посланицима, посланицима и одборницима

Члан 10.

Народни посланик, посланик и одборник може бити директор или заменик или помоћник директора или члан управног или надзорног одбора највише једног јавног предузећа, установе и предузећа или другог правног лица са већинским учешћем државног капитала у њима.

У осталим привредним субјектима народни посланик, посланик и одборник може наставити да врши своја управљачка права или бити члан управног или надзорног одбора, директор, заменик и помоћник директора, ако то не омета вршење његове јавне функције и природа делатности привредног субјекта не утиче на непристрасно и независно вршење јавне функције.

Обавештавање о утицајима на непристрасност

Члан 11.

Функционер је дужан да о сваком притиску или неприличном утицају коме је изложен у вршењу јавне функције одмах обавести орган који га је поставио или

именовао и Републички одбор. Ако је функционер изабран на јавну функцију, о томе обавештава само Републички одбор.

Ако посумња да неко чињење или нечињење може да изазове сукоб интереса, функционер је дужан да затражи мишљење Републичког одбора, што не искључује могућност покретања поступка у коме се одлучује о томе да ли постоји повреда овог закона.

III. ПРИЈАВЉИВАЊЕ ИМОВИНЕ

Подношење извештаја о имовини

Члан 12.

Функционер је дужан да у наредних 15 дана од избора, постављења или именовања поднесе Републичком одбору извештај о својој имовини и приходима и о имовини брачног друга и крвних сродника у правој линији (у даљем тексту: Извештај), према стању на дан избора, постављења или именовања.

После тога, функционер подноси Извештај једном годишње до 31. јануара текуће године за претходну годину и у наредних 15 дана од престанка јавне функције, према стању на дан подношења Извештаја.

Извештај се подноси још и у наредне две године, на дан истека једне године од кад је функционер био дужан да поднесе претходни Извештај, према стању на дан подношења Извештаја.

Имовину повезаних лица функционер пријављује према информацијама и сазнању којима располаже, а Републички одбор може захтевати да повезано лице непосредно достави податке о својој имовини, у року који важи за функционере.

Подаци који се пријављују

Члан 13.

Извештај садржи податке о:

- 1) праву својине на непокретним стварима и праву закупа на непокретним стварима дужем од једне године, у земљи и иностранству,
- 2) покретним стварима које подлежу регистрацији код државних органа (моторним возилима, пловним објектима, ваздухопловима, оружју и слично),
- 3) депозитима у банкама и другим финансијским организацијама, у земљи и иностранству,
- 4) акцијама и уделима у правном лицу,
- 5) готовом новцу и хартијама од вредности,
- 6) правима по основу ауторских, патентних и сличних права интелектуалне својине,
- 7) дуговима (главница, камата и рок отплате) и потраживањима,
- 8) извору и висини прихода од вршења јавне функције и од рада у научним, наставним и културним установама,
- 9) чланству функционера у управним и надзорним одборима у јавним предузећима, установама и предузећима или другим правним лицима са учешћем државног капитала и научним и хуманитарним удружењима,
- 10) све друге податке које функционер сматра битним за примену овог закона.

Извештај који подносе народни посланици, посланици и одборници садржи и податке о привредним субјектима у којима су задржали управљачка права или су директори, заменици, помоћници директора и чланови управног или надзорног одбора.

Ближу садржину Извештаја и образаца на коме се Извештај подноси уређује Републички одбор.

Регистар имовине

Члан 14.

Сви подаци из Извештаја евидентирају се у регистру имовине који води Републички одбор.

Подаци о имовини коју је функционер пријавио могу се користити само у поступку у коме се одлучује о томе да ли постоји повреда овог закона.

Подаци о плати и другим приходима које функционер прима из буџета јавни су.

Функционер је дужан да о промени података који се уписују у регистар имовине, а што доводи до увећања имовине преко 20 просечних зарада у Републици Србији исплаћених у месецу у коме је промена настала према последњим објављеним подацима органа надлежног за статистику, обавести Републички одбор у року од 15 дана од настанка промене.

Начин вођења регистра имовине прописује Републички одбор.

IV. ПОКЛОНИ У ВЕЗИ С ВРШЕЊЕМ ЈАВНЕ ФУНКЦИЈЕ

Појам поклона

Члан 15.

Као поклон, према овом закону, сматра се новац, ствари, права, услуге извршене без одговарајуће накнаде и свака друга корист која је дата или обећана функционеру или повезаном лицу у вези с вршењем јавне функције, лично или преко неког другог лица.

Вредност поклона рачуна се према његовој тржишној вредности на дан пријема или обећања поклона. Ако је исти поклонодавац у току једне године поклонио више поклона, као вредност поклона узима се збир свих поклона.

Ако му није позната вредност поклона, функционер је дужан да затражи рачун од поклонодавца или да одбије поклон.

Пријем поклона

Члан 16.

Функционер не сме примити поклон у вези с вршењем његове јавне функције, изузев протоколарног или пригодног поклона чија вредност не прелази половину износа просечне месечне зараде у Републици Србији, али ни тада ако је у новцу или хартијама од вредности. Повезано лице не сме примити поклон у вези с вршењем јавне функције функционера с којим је повезано.

Функционер може доказивати да није могао утицати на понашање повезаног лица ако је оно поклон примило или да поклон није био у вези с вршењем његове јавне функције.

Мерила према којима се одређује који се поклони сматрају протоколарним и пригодним прописује Републички одбор.

Поступање са поклонима које функционер прими од страних држава, њених органа или организација, међународних организација и страних физичких и правних лица уређује се посебним законом.

Обавезе функционера код понуде или обећања поклона које не сме да прими

Члан 17.

Функционер коме је понуђен или обећан поклон који не сме да прими, дужан је да понуду или обећање одбије, саопшти поклонодавцу да поклон, ако га прими, постаје својина Републике Србије и да у најкраћем року поднесе писмени извештај о том догађају органу који га је поставио или именовоао на јавну функцију. Функционер који је изабран на јавну функцију извештај подноси Републичком одбору.

Ако функционер није могао да одбије пријем поклона нити да поклон врати поклонодавцу, дужан је да поклон преда органу који га је поставио или именовоао на јавну функцију а ако је изабран на јавну функцију - Републичком одбору. Тако предати поклони постају тренутком предаје својина Републике Србије.

V. РЕПУБЛИЧКИ ОДБОР

Надлежност Републичког одбора

Члан 18.

Републички одбор доноси упутства, прописује обрасце и даје мишљења потребна за спровођење овог закона, води регистар имовине функционера, одлучује о томе да ли је чињење или нечињење функционера проузроковало повреду овог закона и, ако јесте, изриче мере и врши друге послове одређене законом.

Сви надлежни органи дужни су да Републичком одбору, на његов захтев, одмах доставе потребне податке и обавештења.

Састав Републичког одбора

Члан 19.

Републички одбор има девет чланова. Три члана бирају судију Врховног суда Србије међу дипломираним правницима посебно стручним за кривично, грађанско, привредно или управно право, који нису адвокати, а једног члана бира Адвокатска комора Србије међу адвокатима. Председници судова, судије, јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца не могу бити чланови Републичког одбора.

Преосталих пет чланова бира Народна скупштина, на предлог Српске академије наука и уметности, са листе која садржи 10 кандидата.

Републички одбор има председника кога чланови бирају из својих редова, на једну годину.

Положај члана Републичког одбора

Члан 20.

Члан Републичког одбора бира се на пет година и не може бити поново биран.

Члан Републичког одбора не може бити члан политичке странке, и подлеже истим забранама и обавезама којима по овом закону подлеже функционер.

Члан Републичког одбора има право на месечну накнаду у висини месечне зараде народног посланика на сталном раду у Народној скупштини Републике Србије.

Престанак дужности у Републичком одбору

Члан 21.

Дужност члана Републичког одбора престаје истеком времена на које је изабран, оставком и разрешењем са дужности члана Републичког одбора.

Члан Републичког одбора разрешава се ако несавесно или пристрасно врши дужности које има као члан Републичког одбора, ако постане члан политичке странке, буде осуђен на казну затвора или кажњиво дело које га чини недостојним дужности члана Републичког одбора или ако Републички одбор утврди да је повредио овај закон.

Поступак у коме се утврђује да ли постоје разлози за разрешење члана Републичког одбора покреће Републички одбор или орган који је члана изабрао у Републички одбор. Поступак води и одлуку доноси Републички одбор.

Републички одбор може удаљити са дужности свог члана против кога се води поступак у коме се утврђује да ли постоје разлози за његово разрешење.

Служба Републичког одбора

Члан 22.

Републички одбор има Службу која врши стручне, административне и техничке послове потребне за рад Републичког одбора. Службом руководи секретар, кога именује и разрешава Републички одбор.

На секретара и запослене у Служби примењују се прописи који уређују радне односе у државним органима. Секретар и запослени у служби подлежу истим забранама и обавезама којима по овом закону подлежу функционери.

Плату секретара и запослених у Служби одређује надлежни одбор Народне скупштине, на предлог Републичког одбора.

Организација Службе ближе се прописује правилником који доноси Републички одбор, на предлог секретара Службе.

Одлучивање у Републичком одбору

Члан 23.

Републички одбор доноси одлуке на седници, већином гласова свих чланова.

Кад се води поступак о томе да ли је члан Републичког одбора повредио овај закон, тај члан и још један кога остали одреде жребом изузима се из поступка, одлучивања и гласања, а одлука се доноси већином гласова чланова са правом гласа.

Сматра се да је покретање поступка у коме се одлучује о томе да ли је члан Републичког одбора повредио овај закон покренут и поступак за његово разрешење.

Поступак утврђивања постојања повреде овог закона

Члан 24.

Поступак у коме се одлучује о томе да ли постоји повреда овог закона покреће Републички одбор по службеној дужности или на захтев функционера или његовог непосредног старешине. Републички одбор може покренути поступак и на основу пријаве правног или физичког лица.

Републички одбор обавештава функционера о покретању поступка и дужан је да му омогући да се изјасни о тврдњама и чињеницама које га терете.

Републички одбор самостално утврђује чињенице и доноси одлуку, у поступку у коме се сходно примењују одредбе закона који уређује општи управни поступак.

Одлука Републичког одбора мора бити образложена и доставља се функционеру и органу који је функционера поставио или именовано на јавну функцију.

Врсте мера

Члан 25.

Функционеру који је постављен или именован на јавну функцију може се изрећи мера нејавног упозорења и мера јавног објављивања препоруке за разрешење.

Функционеру који је изабран на јавну функцију непосредно од грађана може се изрећи мера нејавног упозорења и мера јавног објављивања одлуке о повреди закона, а функционеру кога је на јавну функцију изабрао орган који је непосредно изабран од грађана изриче се, уместо мере јавног објављивања одлуке о повреди закона - мера јавног објављивања препоруке да поднесе оставку.

Одлука којом је изречена мера јавног објављивања одлуке извршава се објављивањем цитата изреке и сажетог образложења у "Службеном гласнику Републике Србије" и у другом средству јавног обавештавања.

Функционеру који после престанка јавне функције повреди овај закон може бити изречена само мера јавног објављивања одлуке о постојању повреде овог закона.

Мера нејавног упозорења

Члан 26.

Мера нејавног упозорења изриче се функционеру због повреде овог закона која није утицала на вршење јавне функције.

Мера нејавног упозорења изриче се и ако функционер задоцни са извршењем обавезе предвиђене овим законом, а у одлуци му се одређују начин и рок за повинување овом закону.

Мера јавног објављивања препоруке за разрешење

Члан 27.

Ако се функционер коме је изречена мера нејавног упозорења не повинује овом закону до истека рока који му је у одлуци одређен, изриче му се мера јавног објављивања препоруке за разрешење.

Мера јавног објављивања препоруке за разрешење изриче се и ако функционер противно овом закону правно или фактички врши управљачка права у привредном субјекту или мимо овог закона врши функције у јавним предузећима, установама, предузећима или другим правним лицима са учешћем државног капитала или осталим привредним субјектима, ако после изреченог нејавног упозорења поново повреди овај закон или ако неком другом повредом овог закона утиче на вршење јавне функције.

Мере које се изричу само функционерима изабраним на јавну функцију

Члан 28.

Ако постоје услови за изрицање мере јавног објављивања препоруке за разрешење, функционеру кога је на јавну функцију изабрао орган непосредно изабран од грађана изриче се мера јавног објављивања препоруке да поднесе оставку, а функционеру који је на јавну функцију изабран непосредно од грађана - мера јавног објављивања одлуке о постојању повреде овог закона.

Мере које се изричу члану Републичког одбора, секретару и запосленима у Служби

Члан 29.

Члану Републичког одбора и секретару Службе може бити, због повреде овог закона, изречена једино мера разрешења са дужности. Разрешење секретара Службе повлачи престанак његовог радног односа у Служби.

Због повреде овог закона запосленом у Служби може бити изречена једино дисциплинска мера престанка радног односа.

Републички одбор дужан је да сваку одлуку, па и ону којом утврђује да не постоји повреда овог закона, која се односи на члана Републичког одбора, секретара или запосленог у Служби објави у целини у "Службеном гласнику Републике Србије" и у другом средству јавног обавештавања.

Обавеза обавештавања јавности

Члан 30.

Републички одбор дужан је да јавности омогући увид у податке и документа о сваком притиску или неприличном утицају коме је функционер изложен у вршењу јавне функције и о његовим функцијама у јавним предузећима, установама, предузећима или другим правним лицима са учешћем државног капитала и осталим привредним субјектима.

Републички одбор дужан је да једном месечно обавештава јавност о појавама које уочи у своме раду.

Извештај Народној скупштини

Члан 31.

Републички одбор подноси Народној скупштини до 1. марта текуће године извештај о свом раду за претходну годину.

Обезбеђење заштите података

Члан 32.

Републички одбор је дужан да приликом обавештавања јавности обезбеди заштиту података о личности од могућих злоупотреба, а посебно податке о функционеру и са њим повезаним лицима поводом ситуација и стања које не представљају сукоб интереса у смислу овог закона или када је одлуком Републичког одбора утврђено да нису повреда овог закона.

Подаци који не представљају повреду овог закона, не могу да се објаве у средствима јавног обавештавања без сагласности функционера на кога се односе.

Коришћење података о којима се води регистар

Члан 33.

Одлуке Републичког одбора не могу да прејудицирају кривичну и материјалну одговорност функционера.

Подаци о функционерима који се воде у складу са овим законом, могу се ставити на увид и доставити судовима и другим инспекцијским органима, с тим што се не могу злоупотребити ради шиканирања функционера, или јавног објављивања као да су подаци које је утврдио суд или инспекцијски орган.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1. Прелазне одредбе

Избор Републичког одбора

Члан 34.

Предлози за чланове Републичког одбора биће утврђени у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, њихов избор биће извршен у року од наредних 30 дана, а избор председника Републичког одбора биће извршен у року од 15 дана од дана избора чланова.

Републички одбор дужан је да у року од 60 дана од избора председника Републичког одбора донесе правилник којим уређује организацију Службе и друге прописе предвиђене овим законом.

Обавезе функционера и Владе

Члан 35.

Функционери су дужни да у року од 30 дана од дана доношења прописа за спровођење овог закона поднесу Републичком одбору први Извештај, односно да у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона усагласе послове саветовања правних и физичких лица са овим законом и да усагласе са овим законом вршење управљачких права у привредним субјектима и вршење функција у јавним предузећима, установама, предузећима или другим правним лицима са учешћем државног капитала, као и осталим привредним субјектима.

Влада је дужна да у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона обезбеди просторне, техничке и друге материјалне услове за почетак рада Републичког одбора.

2. Завршна одредба

Члан 36.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".